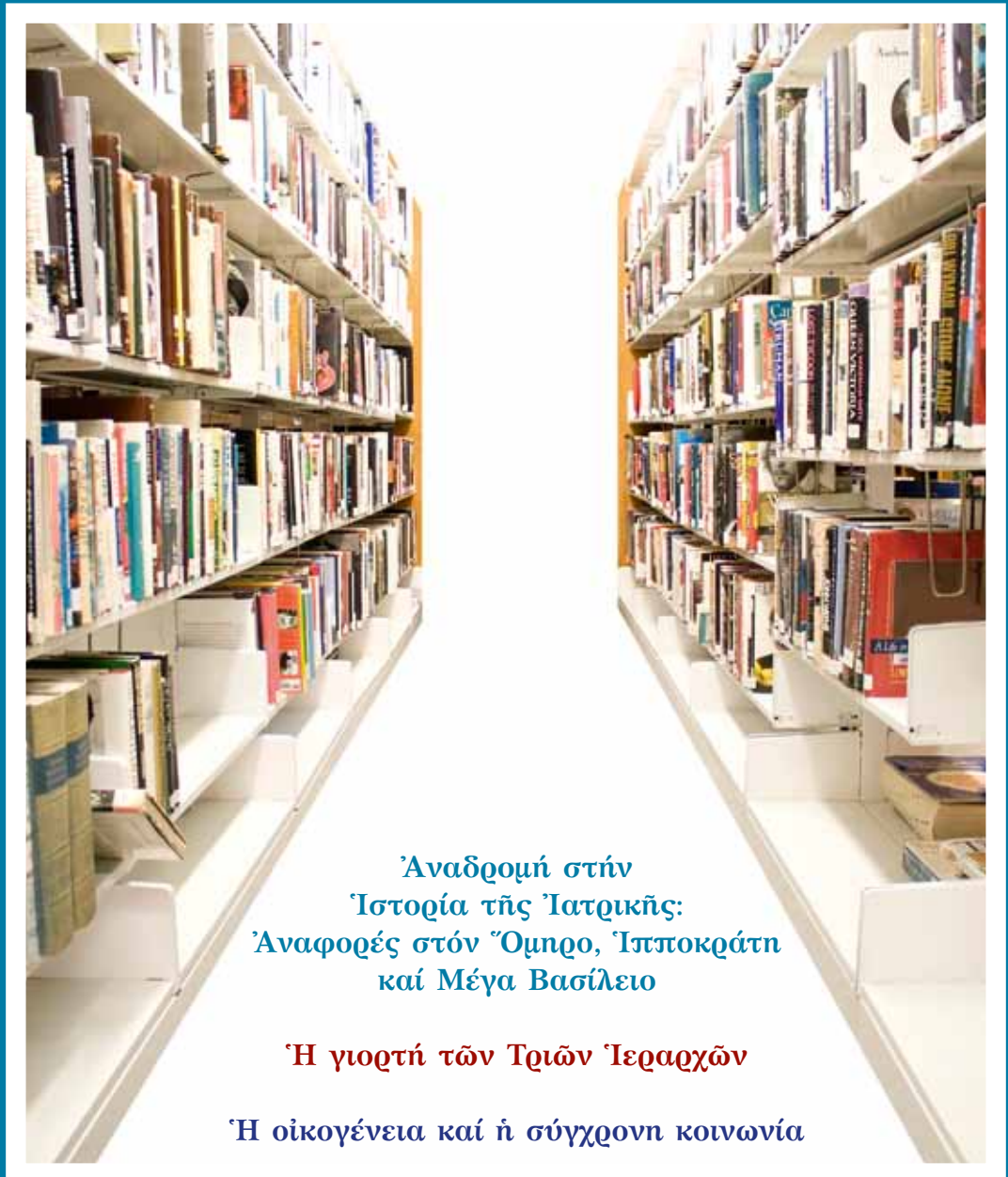

ΑΚΤΙΝΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ-ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΗ

ΕΤΟΣ 76^ο | ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013 | ΑΡΙΘ. 737

Άναδρομή στην
Ίστορία της Ίατρικῆς:
Άναφορές στον Όμηρο, Ίπποκράτη
καί Μέγα Βασίλειο

Ἡ γιορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

Ἡ οἰκογένεια καί ἡ σύγχρονη κοινωλία

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ*

Είναι αλήθεια ότι όλοι οι κοινωνικοί θεσμοί, χωρίς εξαίρεση, υπέστησαν μετατροπές στη διάρκεια του είκοστου αιώνα. Κανένας όμως δεν υπέστη τόσο μεγάλες πιέσεις από τό πολιτισμικό και οικονομικό περιβάλλον των καιρών, όσον η οικογένεια από τις αρχές του αιώνα. Και κανένας άλλος θεσμός εκτός της οικογένειας δεν παρουσιάζει τόσες αλλαγές στό τέλος του παρελθόντος αιώνα.

Η οικογένεια αποτελεί τον μοναδικό κοινωνικό θεσμό ό οποίος αντιστάθηκε στις ανατρεπτικές θεωρίες στις αρχές του είκοστου αιώνα, στη φτώχεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό, τον όποιον υπέστη στον μεσοπόλεμο, καθώς και στις σαρωτικές πολιτισμικές αναταραχές της δεκαετίας του 1960. Άλλαξε φυσικά πολύ στό μεταξύ, στις τελευταίες δεκαετίες. Όμως, παρά ταύτα, εμφανίζει και στις ημέρες μας σέ μεγάλο ποσοστό σημεία αντιστάσεως στις καταλυτικές συνέπειες των ανατρεπτικών ιδεών, θέληση γιά ανανέωση και, σέ τελική ανάληψη, άποφασιστικότητα γιά έπιβίωση.

Η καταγωγή του θεσμού της οικογένειας αποτέλεσε άντικείμενο κοινωνιολογικών μελετών από τά μέσα του 19^{ου} αιώνα, μέ ιστορικές αναφορές στά στάδια του προϊστορικού πολιτισμού, στις κοινωνίες του αρχαίου έλληνικού και ρωμαϊκού κόσμου, των σημικών λαών, των Ισραηλιτών, όπως επίσης των πρωτόγονων λαών της Άμερικής, της Πολυνησίας-Αύστραλίας, όταν έγιναν γνωστοί μετά την ανακάλυψη των ήπειρων αυτών από τους Εύρωπαιούς. Άπό αυτές τις αναλύσεις προέκυψε ότι η λεγόμενη συζυγική οικογένεια άπαντάται στά βιβλικά κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, ως επίσης στην αρχαιότητα έλληνική γραμματεία στά όμηρικά έπη.

«Και στη συνέχεια έρχεται ό Χριστια-

* Άφορμή γιά τις γραμμές πού ακολουθούν έδωσαν τά σχόλια επί των γεγονότων του θρησκευτικού περιοδικού ΖΩΗ (φύλλον 4250 της 1ης Σεπτεμβρίου τ.έ.) μέ τους τίτλους: «Σύντροφος, όχι σύζυγος», «Έλευθερες συμβιώσεις».

νισμός και ανυψώνει τόν γάμον σέ ιερόν μυστήριο. Νυμφαγωγός δέν εἶναι πλέον ὁ ἄνθρωπος. Δέν εἶναι ὁ δήμαρχος, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Τό μυστήριο τελείται στόν ιερόν χώρον τοῦ ναοῦ, κάτω ἀπό τήν παρουσία τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀγιάζει τήν συζυγική ἔνωση. Ἐκεῖ ὁ φυσικός δεσμός τοῦ ἄνδρα καί τῆς γυναίκας ἐξυψώνεται καί ἐξαγιαζεται. Παίρνει τήν μορφή ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ μέ τήν Ἐκκλησία. Αὐτός εἶναι ὁ «Χριστιανικός γάμος» (Περιοδ. ΖΩΗ τεύχος 4250 1 Σεπτ.).

ὑποστήριξη, τήν ψυχική ἀγωγή καί τήν κοινωνικοποίηση τῶν παιδιῶν (μπτρικός ρόλος).

Ἡ ἄρμονική ἐνδοοικογενειακή συμβίωση, ἡ ὁποία ἀπορρέει ἀπό τή σταθερότητα τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ καί ἀπό τή συμπληρωματικότητα τῶν δύο αὐτῶν βασικῶν ρόλων, ἀντικατοπτρίζεται στήν ἱκανοποιητική λειτουργία τῶν ἐξωοικογενειακῶν δραστηριοτήτων: τήν οικονομική προσαρμογή στίς ἐπικρατοῦσες ἐξωτερικές καταστάσεις, στίς ἀπαιτήσεις τῆς παιδείας γιά τή μόρφωση τῶν παιδιῶν,

Παρά τίς παρατηρούμενες παρεκτροπές σέ πολλές περιπτώσεις ἀπό ὀρισμένα ζεύγη ἀπό τούς κανόνες τῶν θεσμῶν τῆς οικογενειακῆς ζωῆς, ἐν τούτοις ἡ σταθερή οικογένεια ἀναδύεται ὡς ἡ πλέον ἀρμόζουσα δομή οικογενείας γιά τήν ἄρμονική συμβίωση τῶν δύο συζύγων καί τήν ὀρθή ἀγωγή καί τήν κοινωνικοποίηση τῶν παιδιῶν. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μέ τήν ἀποδοχή τῆς ἰσοτιμίας, ἀλλά καί διαφοροποιουμένης δομῆς τῶν διακριτῶν ρόλων, τούς ὁποίους ἀναλαμβάνουν οἱ δύο σύζυγοι. Ὁ ἕνας σύζυγος εἶναι κυρίως ὑπεύθυνος γιά τήν εἰσοδηματική ἐξασφάλιση τοῦ νοικοκυριοῦ (πατρικός ρόλος) καί ὁ ἄλλος σύζυγος γιά τήν ψυχοσυναισθηματική

γιά τή συμμετοχή στό ποιμαντικό ἔργο τῆς ἐκκλησίας, γιά τή συνεργασία μέ τήν τοπική κοινότητα, μέ τό εὐρύτερο κοινωνικό σύνολο. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆς ἀπαιτεῖ κατάλληλους ρυθμιστικούς χειρισμούς μεταξύ τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καί ὑπηρεσιῶν ἀφ' ἑνός καί τῆς καταναλώσεως γιά τήν κάλυψη τῶν ἀτομικῶν καί τῶν συλλογικῶν ἀναγκῶν ἀφ' ἑτέρου. Ἔτσι ἡ οικογένεια τοποθετεῖται σέ στρατηγική ἐνδιάμεση θέση μεταξύ τῆς κοινωνίας τῶν ὑποσυστημάτων (οἰκονομία, πολιτική διαχείριση, παιδεία) καί τῶν ἀτόμων. Ἐπί πλέον ἡ οικογένεια ἀναλαμβάνει μέ τή συνδρομή τῆς πολιτείας καθοριστικό ρόλο στή συντήρηση καί στήν ἐξάπλωση

της ρυθμιστικής συμπεριφοράς, ή οποία έγγυάται τήν απρόσκοπτη πορεία προς τήν κοινωνική πρόοδο. Η σταθερή οικογένεια θεωρείται ως ή καλύτερη δομή για τήν κάλυψη όλων των αναγκών των μελών της και συμπράττει ευρύτερον στήν κοινωνική ευημερία. Η οργανωμένη πολιτεία οφείλει νά συμπαρίσταται στό έργο τό οποίο έπιτελείται στόν χώρο της οικογένειας όχι μόνο μέ υλικές παροχές, αλλά και μέ νομοθεσία ή οποία θά στηρίξει τόν οικογενειακό θεσμό και δέν θά τόν ύπονομεύει (όπως τά περί αυτόματου διαζυγίου και αποποινικοποιήσεως της μοιχείας).

Οικογένειες χωρίς έμφανίσιμα σημεία τριβής, χωρίς προβλήματα πού έξωθοῦν στό διαζύγιο και οικονομικές άγκυλώσεις, έχουν περισσότερες δυνατότητες προσαρμογής στό κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον

οικογένεια προωθήθηκε ως τό ιδεατό πρότυπο παγκοσμίως. Έφ' όσον ή συζυγική οικογένεια αποδείχθηκε ως ή κυριαρχούσα μορφή για τήν οικογενειακή άρμονία στή ζωή των λαών του Δυτικού κόσμου, απέκτησε προοπτικές παγκοσμιοποιήσεως και εκυριάρχησε σέ όλες τις ήπείρους. Η συζυγική οικογένεια δέν έπιβάλλεται μόνον ως ή πλέον άρμόζουσα μορφή στίς ευρωστές οικονομίες του δυτικού κόσμου. Προσφέρεται και ως ιδεατόν πρότυπο για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ο γάμος είναι έν τέλει κάτι πού πάνω άπό τό άπλό νομικό πλαίσιο του θεσμού, τό οποίο δέχεται ή κοινωνία ως θεμέλιο για τήν οικογένεια και ιδανικό περιβάλλον για τήν ανάπτυξη και τήν ώριμαση των παιδιών, ως πάλη ευρωστίας και άριστείας για τό έθνος.

Όσα άναφέρθησαν προηγουμένως δέν

‘Ο Χριστιανισμός άνυψώνει τόν γάμον σέ ιερόν μυστήριο.

Νυμφαγωγός δέν είναι πλέον ό άνθρωπος, είναι ό

ίδιος ό Χριστός. Τό μυστήριο τελείται στόν ιερόν χώρον

του ναου, κάτω άπό τήν παρουσία της Άγίας Τριάδος.

Η χάρη του Άγίου Πνεύματος αγιάζει τήν συζυγική ένωση.

άπό εκείνες οί οποίες αντιμετωπίζουν διχαστικές μεταξύ των μελών τάσεις. Η έμπειρική έρευνα κατέληξε καθοριστικά στήν έδραίωση της ισορροποτικής ικανότητας της συζυγικής οικογένειας μέ σκοπό τή σταθεροποίηση της οικογενειακής δομής και τήν έναρμόνιση του ρόλου των συζύγων-γονέων έναντι των παιδιών. Επίσης συνέβαλε στή διακίνηση ιδεών, σύμφωνα μέ τις οποίες ή έπιρροή αυτού του οικογενειακού σχήματος στήν οικονομική και πολιτισμική ανάπτυξη της κοινωνίας είναι ένα άδιαφιλονίκητο γεγονός. Για όλους αυτούς τούς λόγους, ό θεσμός της οικογένειας θεωρείται ένα άπό τά βασικά ύποσυστήματα της κοινωνίας.

Έξ άλλου, τήν ίδια έποχή, ή διγονεϊκή

συνιστοῦν τό ιδανικό σχήμα της οικογένειας, αλλά σέ μεγάλο ποσοστό εκφράζουν τήν πραγματικότητα, πού παρά τις άρνητικές περιπτώσεις, συγκροτοῦν ένα ισχυρό μέτωπο αντίστασεως στή φθορά και στήν ύπονόμευση του γάμου και των οικογενειακών έν γενεί θεσμών.

Τά όσα άναφέρονται στά σχόλια του φύλλου της ΖΩΗΣ είναι μέν δυσάρεστες διαπιστώσεις, πού όμως γεννοῦν τό καθήκον στό υγιές τμήμα της κοινωνίας, τό οποίο είναι και τό πολυπληθέστερον, νά συνεχίση νά τηρή τά θέσμιμα περί τόν γάμον και τήν οικογένεια της Έκκλησίας και νά διαφωτίση τή νέα γενιά για τήν ουσιαστική των αξία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Κ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ